

บทรายการวิทยุฟันทอล์ค

เรื่อง คอฟันสึก

เรียบเรียงบทความโดย ทันตแพทย์หญิง เครือกาญจน์ ศิริไพศาลประเสริฐ

สวัสดีผู้ฟังทุกท่าน วันนี้เราจะมาคุยกันถึง เรื่องของคอฟันสึก ท่านผู้ฟังเคยสงสัยหรือไม่ว่าทำไมคอฟันจึงสึกทั้ง ๆ ที่ไม่ได้เป็นด้านที่สัมผัสกับอาหารหรือฟันคู่สบโดยตรง วันนี้จะมาเล่าเรื่องราวของรอยสึกที่เกิดบริเวณคอฟันที่ไม่ได้สาเหตุมาจากฟันผุ โดยจะพูดถึงสาเหตุที่พบได้บ่อย ตลอดจนให้คำแนะนำการปฏิบัติตัว แนวทางการป้องกันและการรักษา ก่อนอื่นมาทำความรู้จักส่วนประกอบของตัวฟันกันก่อน

ฟัน ประกอบด้วย ชั้นนอกสุดเป็นชั้นที่แข็งแรงที่สุด คือ ชั้นเคลือบฟัน (Enamel) ถัดเข้ามาจะเป็นชั้นเนื้อฟัน (Dentin) และชั้นในสุดเป็นที่อยู่ของเส้นเลือดและเส้นประสาทที่มาหล่อเลี้ยงฟัน คือ ชั้นโพรงประสาทฟัน (Pulp) หากชั้นเคลือบฟันบางลง หรือเกิดรอยผุทะลุถึงชั้นเนื้อฟัน ผลที่ตามมาทำให้เกิดการเสียวฟันหรือร้ายแรงไปกว่านั้น หากมีฟันผุทะลุถึงโพรงประสาทฟันจะทำให้เกิดอาการปวด ร่วมกับการติดเชื้อบริเวณปลายรากฟันได้หากปล่อยทิ้งไว้ ไม่ทำการรักษา อาจต้องถอนฟันและสูญเสียฟันไปอย่างถาวร

รอยสึกบริเวณคอฟันที่ไม่ได้มีสาเหตุจากฟันผุเกิดขึ้นจากปัจจัยร่วมหลายอย่าง เช่น การแปรงฟันแรงๆ หรือใช้ยาสีฟันที่มีผงขัดมากหรือมีลักษณะหยาบมาก ๆ การใช้แปรงสีฟันที่ขนแปรงแข็งเกินไป หรือเกิดจากการสูญเสียฟันหลังไปซึ่งฟันหลังหรือฟันกรามนั้นเป็นฟันที่ทำหน้าที่หลักในการบดเคี้ยวอาหาร เมื่อฟันกรามผุจนต้องถอน แล้วไม่ได้ใส่ฟันเทียมทดแทนหลังถอนฟันจะส่งผลให้ฟันซี่ข้าง ๆ สันเหงือกกว้าง ล้มเข้าหาช่องว่างเกิดฟันบิตเก หากถอนฟันกรامل่างไปฟันบนคู่สบจะยื่นย้อยลงมา ทำให้รากฟันโผล่พ้นเหงือกพร้อมกับมีอาการเสียวฟันเกิดขึ้นได้ เมื่อเกิดฟันล้ม ฟันคู่สบยื่นย้อยลงมาทำให้รูปแบบการสบฟันทั้งปากของผู้ป่วยเปลี่ยนแปลงไป

รูปแบบการสบฟันที่เปลี่ยนแปลงไปจากการสูญเสียฟันหลัง ส่งผลให้เกิดแรงในการบดเคี้ยวที่ผิดปกติ จะมีแรงมากเกินไปกว่าที่ฟันจะรับไหว ทำให้เกิดการเปราะแตกของชั้นเคลือบฟันและชั้นเนื้อฟัน เกิดเป็นรอยโรคลักษณะรูปลิ่มบริเวณคอฟันขึ้นและโดยส่วนมากมักพบร่วมกับปลายฟันหน้าสึกบางที่หายไปเกือบครึ่งซี่ฟันได้เนื่องจากใช้ฟันหน้าบดเคี้ยวแทนฟันหลัง

แนวทางในการรักษาคอฟันสึก หากคอฟันมีการสึกเล็กน้อย ไม่มีอาการ ก็ไม่จำเป็นต้องรักษา ถ้ามีอาการเสียวฟันร่วมด้วยแนะนำให้ใช้ยาสีฟันที่มีส่วนผสมของฟลูออไรด์หรือสารลดการเสียวฟันซึ่งอาจจะช่วยบรรเทาอาการได้เป็นครั้งคราวเท่านั้น ดังนั้นหากมีอาการเสียวฟันมาก หรือคอฟันสึกมากแต่ยังไม่ทะลุโพรงประสาทฟันจะต้องอุดฟัน แต่ถ้าสึกจนทะลุโพรงประสาทฟันต้องรักษารากฟัน หากปล่อยทิ้งไว้ไม่ทำการรักษาจนถึงขั้นต้องรักษารากฟัน นอกจากขั้นตอนการรักษาจะมากขึ้น จำนวนครั้งในการนัดหมายมาทำการรักษาเพิ่มขึ้น ยังมีค่าใช้จ่ายในการรักษาที่เพิ่มขึ้นอีกด้วย

สำหรับแนวทางการป้องกันการเกิดคอฟันสึก ควรเลือกใช้แปรงสีฟันขนอ่อนนุ่ม ไม่แข็งจนเกินไป เลือกใช้ยาสีฟันที่มีส่วนผสมของฟลูออไรด์ แปรงฟันเบา ๆ หรือในผู้ป่วยบางรายมีการถอนฟันตั้งแต่หนึ่งซี่ หรือมากกว่านั้น อาจบูรณะด้วยการใส่ฟันเทียมชนิดถอดได้ และแนะนำให้ตรวจสุขภาพช่องปากทุก 6 - 12 เดือน แต่อย่างไรก็ตามหากท่านผู้ฟังที่ทราบว่าช่องปากตนเองเริ่มมีปัญหาดังกล่าวสามารถเข้ามารับคำปรึกษากันทันตแพทย์ได้ทันที

ปัจจุบันทางคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ามีความพร้อมที่จะดูแลท่านผู้ฟัง ด้วยอุปกรณ์ เครื่องมือ บุคลากรนิสิตทันตแพทย์ปริญญาตรี และนิสิตหลังปริญญา ป โท ที่มีความรู้และความชำนาญ พร้อมให้บริการท่านอย่างเป็นองค์รวมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีช่องทางเพจเฟซบุ๊กที่สามารถให้คำแนะนำเบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพช่องปาก แนะนำช่องทางการเข้ามารับการตรวจช่องปาก หรือบริการทางทันตกรรมด้วยเช่นกัน